

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪಶು ಹಾಗೂ
ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಬೀದರ

ಭಾ. ಕೃ. ಅ. ಪ. - ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ,
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಂಗಳೂರು

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆಡು ನಾಕಣೆ

ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿ :
ಡಾ. ಶೋಧನ್ ಕೆ. ವಿ.
ಡಾ. ರಮೇಶ ಟಿ. ಜಿ.
ಡಾ. ಚೇತನ್ ಎನ್.
ಡಾ. ಕೇದಾರನಾಥ್
ಡಾ. ನವೀನ್ ಕುಮಾರ್ ಬಿ. ಟಿ.
ಡಾ. ರಶ್ಮಿ ಆರ್.
ಮತ್ತು ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ್ ಎಲ್.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ
ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು
ಭಾ. ಕೃ. ಅ. ಪ. - ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ,
ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಕಾಲೇಜು ಆವರಣ, ಎಕ್ಕೂರು, ಕಂಕನಾಡಿ ಅಂಚೆ,
ಮಂಗಳೂರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ - 575002
www.kvkd.org, kvkd@rediffmail.com, 0824-2431872

ಆಡುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವಾಗ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು :

ಆಡುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವಾಗ ಅವುಗಳ ಶಾಶ್ವತ ಬಾಚಿ ಹಲ್ಲನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ
ವಯಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು 1-2 ವರ್ಷದ ಮೇಕೆಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವುದು
ಉತ್ತಮ.

ಬಾಚಿ ಹಲ್ಲು	ವಯಸ್ಸು
ಒಂದು ಜೊತೆ	ಒಂದು ವರ್ಷ
ಎರಡು ಜೊತೆ	ಎರಡು ವರ್ಷ
ಮೂರು ಜೊತೆ	ಮೂರು ವರ್ಷ
ನಾಲ್ಕು ಜೊತೆ	ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ

ಆಡುಗಳ ರೋಗ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕ್ರಮಗಳು :

- ಆಡುಗಳು ನಿರೋಗಿಯಾಗಿ ಬದುಕಿ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ಆದಾಯ
ನೀಡಬೇಕಾದರೆ ಸರಿಯಾದ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಜವಳು ಇಲ್ಲದ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಚೊಕ್ಕಟವಾದ ಹುಲ್ಲು ಗಾವಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಯಿಸಬೇಕು.
- ಹರಿಯುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಶುಚಿಯಾದ ನೀರನ್ನು
ಒದಗಿಸಬೇಕು.
- ಆಡುಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬಾರದು.
- ಯಾವುದೇ ರೋಗ ತಗುಲಿದ ಆಡುಗಳನ್ನು ನಿರೋಗಿ ಆಡುಗಳಿಂದ
ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಸಬೇಕು.
- ಪರೋಪಜೀವಿಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಾರಿ
ಔಷಧಿ ನೀಡಬೇಕು.
- ಪರೋಪಜೀವಿಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಈ ಔಷಧೋಪಚಾರವನ್ನು ಬಹುತೇಕ ಬೇಸಿಗೆ
ಅಂತ್ಯಗೊಂಡ ತಕ್ಷಣ ಬೀಳುವ ಮಳೆಯ ನಂತರ ಮುಂಗಾರು ಮತ್ತು ಹಿಂಗಾರು
ಮಳೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನೀಡಬೇಕು.
- ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗ ತಗುಲಿದ ಆಡುಗಳ ಹಿಕ್ಕಿ, ರಕ್ತ, ಜೊಲ್ಲು, ಮೂತ್ರ
ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಆಡುಗಳ ನೀರು ಮತ್ತು ಮೇವಿನ ಜೊತೆ
ಬೆರೆಯದಂತೆ ಸುಡಬೇಕು ಅಥವಾ ರೋಗಾಣುನಾಶಕ ಔಷಧ/
ರಾಸಾಯನಿಕಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು.
- ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗದಿಂದ ಸತ್ತ ಆಡುಗಳನ್ನು ನದಿಗಳು, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಿಂದ
ದೂರವಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸುಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಆಳವಾದ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಣ್ಣದ
ಜತೆ ಹೂಳಬೇಕು. ಅಂತಹ ಆಡುಗಳ ಚರ್ಮವನ್ನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ
ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು.
- ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಲಸಿಕೆ ಹಾಕಿಸಬೇಕು.

ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಲಸಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಕ್ರಮಗಳು:

ರೋಗ	ವಯಸ್ಸು	ಒಣಸ್ಪರ್ಶ	ಲಸಿಕೆ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಮಾಣ	ಶರಾ
ಕಾಲುಬಾಯಿ ಬೇನೆ	6-8 ವಾರ	6-9 ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ	1 ಮಿ.ಲಿ. ಚರ್ಮದ ಕೆಳಗೆ ಅಥವಾ ಮಾಂಸದಲ್ಲಿ	-
ಗಂಟಲು ಬೇನೆ	3-4 ತಿಂಗಳು	ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ	1 ಮಿ.ಲಿ. ಚರ್ಮದ ಕೆಳಗೆ	ಮೇ-ಜೂನ್
ಆಡುಗಳ ಸುಟ್ಟು	3 ತಿಂಗಳು	-	1 ಮಿ.ಲಿ. ಚರ್ಮದ ಕೆಳಗೆ	-
ಧನುರ್ವಾಯು	3-4 ತಿಂಗಳು	6 ತಿಂಗಳಿಗೆ ನಂತರ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ	0.5-1 ಮಿ.ಲಿ. ಚರ್ಮದ ಕೆಳಗೆ ಅಥವಾ ಮಾಂಸದಲ್ಲಿ	-
ಅಂಥ್ರಾಕ್ಸ್	4-6 ತಿಂಗಳು	ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ	0.5 ಮಿ.ಲಿ. ಬಾಲದ ಚರ್ಮದ ಕೆಳಗೆ	ರೋಗ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ
ಕರಳು ಬೇನೆ	3-4 ತಿಂಗಳು	15 ದಿನಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ನಂತರ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಾರಿ	2.5 ಮಿ.ಲಿ. ಚರ್ಮದ ಕೆಳಗೆ	ಮೊದಲನೇ ಎರಡು ಲಸಿಕೆ ಆಗತ್ಯಗೊಂಡ ಮೊದಲು
ಒಪಿಆರ್	3 ತಿಂಗಳು	ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ	1 ಮಿ.ಲಿ. ಚರ್ಮದ ಕೆಳಗೆ	ಗಟ್ಟಿದ ಕುರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದು

ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ :

ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಣ್ಣು ಆಡುಗಳ ದೈಹಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯು
ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದು ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆಡುಗಳು 8
ರಿಂದ 10 ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಗೆ ಬರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು 10 ರಿಂದ 12 ತಿಂಗಳ
ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಧರಿಸುತ್ತವೆ. ಅನಂತರ ಪ್ರತಿ 18-21 ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಬೆದಗೆ
ಬರುತ್ತವೆ. ಆಡು ಗರ್ಭಧರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸರಾಸರಿ 150 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮರಿ ಹಾಕುತ್ತದೆ.
ಹೆಣ್ಣು ಆಡು ಬೆದಗೆ ಬಂದ 1 ರಿಂದ 15 ಗಂಟೆಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೋತದಿಂದ
ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ಹೋತಗಳ ಪಾಲನೆ :

ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಬಲಿತ ಹೋತವನ್ನು ಸುಮಾರು 20-25 ಹೆಣ್ಣು ಆಡುಗಳಿಗೆ
ಗರ್ಭಧರಿಸಲು ಬಳಸಬಹುದು. ಪ್ರತಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಹೋತ
ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಳಸಂಕರಣ ಸಮಸ್ಯೆ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಅನಾರೋಗ್ಯವಂತ ಮರಿಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 2
ಹೋತಗಳನ್ನು ಸಾಕಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವೆರಡರ ಆಕಾರ/ತೂಕ ಬೇರೆ
ಬೇರೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಗರ್ಭಧರಿಸುವ ಆಡುಗಳ ಚೋಪಾಸನೆ :

ಗರ್ಭಧರಿಸಿದ ಸುಮಾರು 150 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆಡುಗಳು ಮರಿ ಹಾಕುತ್ತವೆ. ಮರಿ
ಹಾಕುವ ಮುನ್ನ ಪದೇಪದೇ ಮಲಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಏಳುತ್ತವೆ. ಕೆಚ್ಚಲು ಬಿಗಿದಿರುತ್ತದೆ.
ಮೊಲೆ ತೊಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಯೋನಿಯಿಂದ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ
ಬಿಳಿ ಲೋಳೆ ಸ್ರವಿಸುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭದ ಚೀಲ ಒಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮರಿ ಹೊರಗೆ
ಬರುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಗಂಟೆ ಒಳಗೆ ಮರಿ ಹಾಕದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಶು ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕರೆಸಬೇಕು.
ಮರಿ ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಮಾಸು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ದೂರ ಎಸೆಯಬೇಕು. ಕೆಲವು
ವೇಳೆ 8-12 ತಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಸು ಬೀಳದಿದ್ದರೆ ಪಶುವೈದ್ಯರ ಸಹಾಯ
ಪಡೆಯಬೇಕು. ಮರಿ ಹಾಕಿದ ನಂತರ ಹೆಣ್ಣು ಆಡುಗಳು ಮತ್ತೆ 3-5 ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ
ಬೆದಗೆ ಬರುತ್ತವೆ.

ಮರಿಗಳ ಚೋಪಾಸನೆ :

ಆಡುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಕೆಲಮೊಮ್ಮೆ 2 ರಿಂದ 3 ಮರಿಗಳನ್ನು
ಹಾಕುತ್ತವೆ. ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮರಿಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಮರಿ ಹಾಕಿದ 15-20
ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಮರಿಗಳು ಹೊರ ಬರುತ್ತವೆ. ಮರಿ ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ
ಮರಿಗಳನ್ನು ನೆಕ್ಕೆ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮರಿಗಳನ್ನು ಒಣ
ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಒರೆಸಬೇಕು. ಹೊಕ್ಕುಳು ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು 2.5 ಸೆಂ.ಮೀ.
ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ಕತ್ತರಿಸಿ, ಟಿಂಕ್ಟರ್ ಐಯೋಡಿನ್ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಹಚ್ಚಬೇಕು.
ಮೂಗಿನ ಸುತ್ತಲಿರುವ ಲೋಳೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೆಗೆದು ಉಸಿರಾಡಲು ಅನುಕೂಲ
ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಹುಟ್ಟಿದ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಗಿಣ್ಣು ಹಾಲನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದ
ಅರ್ಧಗಂಟಿಯೊಳಗೆ ಮತ್ತು ನಂತರ ಮೊದಲ 5 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಕುಡಿಸಬೇಕು.
ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮರಿಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು.
ಕೆಚ್ಚಲಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಸು ಹಾಲನ್ನು ಬಾಟಲಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ
ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಹಾಲುಣಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಮೂರು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ
ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು. ಮರಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ 1.9 ರಿಂದ 3.5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ದೇಹದ
ತೂಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹಸಿ ಮತ್ತು ಒಣ ಮೇವು
ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಾದ ನಂತರ ಮರಿಗಳನ್ನು ತಾಯಿಯಿಂದ ಮೂರು ತಿಂಗಳ
ನಂತರ ಬೇರ್ಪಡಿಸಬೇಕು.

ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಶೇ.75 ರಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆಕಾಲಿಕ ಮಳೆ, ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಬರಗಾಲ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ರೈತರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ನಿರಂತರ ಆದಾಯದ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮರೀಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರ್ಯಾಯ ಆರ್ಥಿಕ ಮೂಲದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆದಾಯ ತರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿ ಸಾಕಣೆ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಡು ಸಾಕಣೆ ಉತ್ತಮ ಹಾಗೂ ನಿರಂತರ ಆದಾಯ ತರುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು "ನಡೆದಾಡುವ ಬ್ಯಾಂಕ್" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಆಕಳು ತಿನ್ನುವಷ್ಟು ಆಹಾರದಲ್ಲಿ 10 ಆಡುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಬಹುದು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಗೆ ಆಡು ಸಾಕಣೆ ಒಂದು ವರದಾನ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಆಡುಗಳು ಅನುಪಯುಕ್ತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ (ಹಾಲು, ಮಾಂಸ), ಚರ್ಮ ಹಾಗೂ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು "ಬಡವರ ಬಂಧು" ಅಥವಾ "ಬಡವರ ಹಸು" ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶ ಆಡು ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನಗಳಿಸಿದ್ದು, ಸುಮಾರು 135 ಮಿಲಿಯನ್ ರೈತರು ಈ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ (2012ರ ವರದಿ). ಪ್ರಸ್ತುತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 24,628 ಆಡುಗಳಿದ್ದು, ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಸುಭದ್ರತೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಿನ ಮಾಂಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆಯಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರು ಈ ಉದ್ಯಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಒಲವು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆಡು ಸಾಕಣೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:

- ಆಡು ಬಹು ಉಪಯೋಗದ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಹಾಲು, ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.
- ಇದು ಮಿಶ್ರ ಕೃಷಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ಭೂಮಿ ರಹಿತ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಸಹ ಆಡುಗಳನ್ನು ಸಾಕಬಹುದು.
- ಇದು ಎಲ್ಲಾ ತರಹದ ಎಲೆಗಳು, ಪೊದೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅಡಿಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಬದುಕುತ್ತವೆ.
- ಆಡು ಸಾಕಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ವ್ಯಯಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ.
- ಆಡಿನ ಮಾಂಸ ಕಡಿಮೆ ಕೊಬ್ಬನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.
- ಆಡು ಸಾಕಣೆಯಿಂದ ವರ್ಷವಿಡೀ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.
- ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. (ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂರು ಸಲ) ಪ್ರತಿ ಬಾರಿ 1 ರಿಂದ 2 ಮರಿ ಹಾಕುತ್ತವೆ.

ಮಲಬಾರಿ ಆಡು:

ಮಲಬಾರಿ ಆಡಿನ ತಳಿಯು ಕೇರಳದ ಕ್ಯಾಲಿಕಟ್, ವಯನಾಡು, ಕಣ್ಣೂರು ಹಾಗೂ ಮಲಪುರಂ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮಾಂಸದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕುವ ತಳಿಯಾಗಿದೆ. ಮಲಬಾರಿ ಆಡುಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ವಾತಾವರಣಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಇವುಗಳ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದ್ದು, ಉತ್ತಮ ಮಾಂಸವನ್ನು ಕೊಡುವ ಉಭಯ ತಳಿ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಗಂಡು ಮೇಕೆ ಸುಮಾರು 41 ಕೆ.ಜಿ. ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣು 30 ಕೆ.ಜಿ. ತೂಕದಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದುತ್ತದೆ.

ಬಾಹ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು :

ಮಲಬಾರಿ ಆಡುಗಳು ಸಣ್ಣದಿಂದ ಮಧ್ಯಮ ದೇಹತೂಕವುಳ್ಳ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಇವು ಬಿಳಿ, ಮಿಶ್ರಬಣ್ಣ, ಕಾಫಿ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಮೈಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಶೇ. 40 ರಷ್ಟು ಮೇಕೆಗಳು ಉದ್ದನೆಯ ಕೂದಲು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಶೇ. 20 ರಷ್ಟು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಗಡ್ಡವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಮೂತಿ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣಿನ ರೆಪ್ಪೆಯು ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ನೇರವಾದ ಮೂಗನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕಿವಿಗಳ ಹಾಲೆಗಳು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮಡಚಿರುತ್ತವೆ. ಬಾಲವು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದು ಸಣ್ಣಗಾತ್ರದ ಕಿಚ್ಚಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಉತ್ಪಾದಕತೆ :

ಈ ತಳಿಯು ಬೇಗನೆ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು 9-12 ತಿಂಗಳಿಗೆ ಗರ್ಭಧರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇವು ಉತ್ತಮ ಸಂತಾನ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಶೇ. 50 ರಷ್ಟು ಅವಳಿ, 25 ರಷ್ಟು ತ್ರಿವಳಿ ಹಾಗೂ 5 ರಷ್ಟು ನಾಲ್ಕು ಮರಿಯನ್ನು ಹಾಕುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಮೇಕೆಗಳು ದಿನಕ್ಕೆ ಅರ್ಧ ಲೀಟರಿನಿಂದ ಒಂದೂವರೆ ಲೀಟರ್ ಹಾಲು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಮಲಬಾರಿ ಮೇಕೆಗಳ ಮಾಂಸವು ಕಡಿಮೆ ಕೊಬ್ಬಿನಾಂಶಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ತಳಿಯ ಮೈತೂಕ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು 5.73 ಕೆ.ಜಿ. ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೆ 9.20 ಕೆ.ಜಿ ಹಾಗೂ ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳಿಗೆ 20.5 ಕೆ.ಜಿ ತೂಗುತ್ತದೆ.

ವಸತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ :

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪಕ್ಕಾ ಮನೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸುಧಾರಿತ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಜೋಪಾನ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಆಡುಗಳ ಕಟ್ಟಡವು ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಇರುವಂತೆ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಆಡುಗಳು ಎತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಬಿದಿರುಗಳು ಮತ್ತು ಮರದ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ 2-4 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಅಟ್ಟಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮೇಕೆಗಳ ಮಲಮೂತ್ರವು ಅಟ್ಟಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಗೂಡಿನ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಕಾಪಾಡಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಟ್ಟಿಯ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ಕುಡಿಯಲು ಸ್ವಚ್ಛ ನೀರಿನ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಮೇವು ದಾಣಿ ಹಾಕಲು ಗೂಡಲಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ/ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಗಾಳಿಯಾಡುವಂತೆ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಗೋಡೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಭಾಗವನ್ನು ತಂತಿಯ

ಜಾಲಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ವಯಸ್ಕ ಅಡಿಗೆ 16 ಚ. ಅಡಿಯಂತೆ ಅಂದರೆ 4x4 ಅಡಿ ಜಾಗ ಹಾಗೂ ಮರಿಗಳಿಗೆ 2x2 ಅಡಿ ಜಾಗ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಸತಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ನೀರು ನಿಲ್ಲದೆ ಹರಿದು ಹೋಗುವಂತಿರಬೇಕು.

ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ :

ಆಡುಗಳು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಗಿಡಗಂಟಗಳನ್ನು ತಿಂದು ತಮ್ಮ ಆಹಾರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆಡುಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಿದಾಗ ಮೇಯಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ದಾಣಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮತ್ತು ಹಸಿರು ಮೇವನ್ನು ಪೂರೈಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಡು ದ್ವಿದಳ ಮೇವು ಮತ್ತು ಗಿಡ ಕಂಟಗಳ ಎಲೆ, ಚಿಗುರು ಮತ್ತು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತವೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಹುಲ್ಲು, ಹಲಸಿನ ಎಲೆ, ತೆಂಗಿನ ಗರಿಗಳು, ಬಾಳೆಎಲೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಬಹುದು. ಆಡು ಹೊಲಸಾದ ಮೇವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಆಡು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮೇಯದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತರದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ತರಹದ ಗಿಡಗಂಟಗಳ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಒಂದು ಬಲಿತ ಅಡಿಗೆ 5 ಕೆಲೋ ಮೇವು ಹುಲ್ಲು ಮತ್ತು 0.2 ರಿಂದ 0.7 ಕೆಲೋ ದಾಣಿ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು.

ಆಹಾರ ನೀಡುವ ಕ್ರಮಗಳು :

- ದಿನಕ್ಕೆ 6 ರಿಂದ 7 ಗಂಟೆ ಮೇಯಿಸಬೇಕು.
- ತಿಂಡಿ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು 2-3 ತಿಂಗಳ ಮರಿಗಳಿಗೆ ತಾಯಿ ಹಾಲಿನ ಜೊತೆ 50 ಗ್ರಾಂ ನೀಡಬೇಕು.
- 3-9 ತಿಂಗಳ ಆಡುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 150 ಗ್ರಾಂ ನಷ್ಟು ನೀಡಬೇಕು.
- ವಯಸ್ಕ ಆಡುಗಳಿಗೆ [ಹೋತ-ತಾಯಿ ಮೇಕೆ] 200-300 ಗ್ರಾಂ. ಪ್ರತಿದಿನ ನೀಡಬೇಕು.

ಮರಿಗಳಿಗೆ ಹಾಲು, ದಾಣಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲು ನೀಡುವ ಪ್ರಮಾಣ :

ಮೇಕೆಯ ವಯಸ್ಸು	ಪ್ರತಿ ದಿನದ ಆಹಾರದ ಪ್ರಮಾಣ (ಪ್ರತಿ ಮರಿಗೆ)		
	ಹಾಲು (ಮಿ.ಲೀ)	ದಾಣಿ ಮಿಶ್ರಣ (ಗ್ರಾಂ)	ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲು (ಗ್ರಾಂ)
ಹುಟ್ಟಿದ 5 ದಿನಗಳವರೆಗೆ	ಗಿಣ್ಣು ಹಾಲು	-	-
5-30 ದಿನಗಳವರೆಗೆ	300-500	ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ	ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ
30-60 ದಿನಗಳವರೆಗೆ	400-500	50-100	ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ
60-90 ದಿನಗಳವರೆಗೆ	ಹಾಲುಣಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತ 3 ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಗೆ ಪೂರ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು	100-150	250
90-120 ದಿನಗಳವರೆಗೆ	-	200-250	250
5-6 ತಿಂಗಳವರೆಗೆ	-	250-300	750